

§ 239

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle ikääntyneiden yhteisöllistä asumista ja asumispalvelujen kehittämistä koskevaan valtuutettu Tuomas Rantasen ym. valtuustoaloitteeseen

HEL 2015-004402 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Yhteisöllisten asumisratkaisujen kehittäminen yhdeksi asumisen vaihtoehdoksi myös ikääntyneille on kannatettavaa. Asumisen eri vaihtoehtojen järjestäminen ei ole ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, vaikka myös asuminen huomioidaan sosiaali- ja asumispalvelujen ohjauksessa ja neuvonnassa.

Suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja asumispalveluista vuosille 2015 – 2016 koostuu Helsingissä kaupungin strategiaohjelmasta 2013 - 2016, Stadin ikäohjelma –nimisestä toimeenpanosuunnitelmasta, ikääntyneille tarkoitettujen Helsingin sosiaali- ja asumispalveluiden kuvauksesta sekä Helsingin tietokeskuksen tuottamista ikääntynyttä väestöä koskevista tilastotiedoista. Stadin ikäohjelmaa on valmisteltu laajapohjaisessa verkostossa, jossa on ollut kattavasti osallistujia eri virastoista ja liikelaitoksista, järjestöistä, vanhusneuvostosta ja palvelukeskusten asiakasneuvostoista. Suunnitelmaa toteutetaan monihallintokuntaisesti sosiaali- ja terveysviraston koordinoimana.

Yksi Stadin ikäohjelman viidestä toimenpidekokonaisuudesta on nimeltään lähtöä asumista, ja sen tavoitteena on ikääntyneiden asumisen parantaminen ja kotona asumisen mahdollisuuksien lisääminen. Oma koti ja asuinympäristö ovat keskeisiä elämisen puitteita. Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelman tavoitteet vuosille 2013-2017 on sisällytetty Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaan. Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman koordinoinnista vastaa kaupunginkanslian johdolla poikkihallinnollinen asumisen ja maankäytön sihteeristö.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman strategiset toimenpiteet ovat:

- Kaupungin omassa asuntokannassa pyritään tarjoamaan esteettömän asumisen vaihtoehtoja vanhoille ja uusille vuokra-asukkaille.
- Parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.
- Asuntorakentamista kehitetään ottaen huomioon eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet, jotta asuntotarjonta vastaisi paremmin eri ryhmien muuttuviin tarpeisiin.
- Turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä maahanmuuttajataustaisen väestön ja pienten asutokuntien määrän kasvuun.
- Ikääntyneiden asuntoja pyritään sijoittamaan omatoimisuuden vahvistamiseksi monipuolisten palvelukeskusten lähelle.
- Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka Oy) vapautuvien esteettömien vuokra-asuntojen jaossa huomioidaan liikkumis- ja toimimisesteiset.

Jokaisen kannattaa itse suunnitella omia asumisratkaisujaan ennakkoiden ja hyvissä ajoin ennen mahdollisten toimintakyvyn rajoitteiden ilmaantumista. Osa kuntalaisista voi olla halukkaita myös yhteisölliseen asumiseen. Tavoitteena on, että ikääntyneenkään ei tarvitsisi muuttaa omasta kodistaan, ja kotona asumista voidaan tarvittaessa tukea eri keinoin. Tuen ja palvelujen järjestäminen voi joiltakin osin olla helpompaa ja kustannustehokkaampaa yhteisölliseen asumiseen. Keskeisintä yhteisöllisessä asumisessa tulisi kuitenkin olla yhteisön itsensä tarjoama tuki asukkailleen.

Suomessa on määrätietoisesti purettu moniportaista palvelujärjestelmää, jossa ikääntyneet joutuivat muuttamaan useastikin toimintakyvyn muuttuessa ja palvelutarpeiden kasvaessa. Ei ole tarkoituksenmukaista palata sellaisiin ratkaisuihin, jotka eivät tue kotona asumista riittävästi, vaan johtavat toistuviin muuttoihin elämän viimeisinä vuosina.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asumisen eri vaihtoehdot ja valinnan mahdollisuudet lisäävät ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia. Asumisyhteisö voi myös parhaimmillaan vaikuttaa terveyteen ja hyvinvointiin niillä, jotka yhteisöllistä asumista itse toivovat."

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi
Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 52482
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta 1.9.2015 mennessä lausuntoa valtuutettu Tuomas Rantasen ja 25 muun valtuutetun aloitteesta ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen ja asumispalvelujen kehittämiseksi.

"Ikääntyneiden määrän kasvaessa kohdistuu entistä suurempi paine myös kotona asumisen tukemiseen. Asumisen tukipalvelujen laatua syö paljon se, että työajasta hyvinkin suuri osa on kohteiden välillä liikkumista. Toisaalta kodinhoitajien pikaiset vierailut auttavat rajallisesti ikääntyneiden keskuudessa lisääntyvän yksinäisyyden – ja sen aiheuttamien mielenterveyteen ja fyysiseen turvallisuuteen liittyvien huolien – hoidossa.

Tällä aloitteella esitetään selvitettäväksi voisiko kaupunki olla aktiivinen uudenlaisten ikääntyneiden yhteisöllisempää asumista tukevien arava-hallintamuotoisten asumiskohteiden suunnittelemisessa ja rakennuttamisessa. Tavoiteltu asumisen malli olisi omatoimisen asumisen ja palvelutalojen välimuoto. Asunnot voitaisi suunnitella yksioiksi, joissa on omat kylpyhuoneet, mutta esimerkiksi yhteistilat ja keittiöt olisivat yhteisiä. Tällaisiin kohteisiin voisi mieluusti hakeutua myös ystäväporukalla. Yhteisöllisyyden ja omatoimisuuden tukemisen ohella tällaisessa asumismuodossa asumisen tukipalvelut voitaisi järjestää tehokkaasti ja nykyistä monipuolisempana.

Tällaiset ikääntyneiden vuokratilat kannattaisi sijoittaa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle paikkoihin, missä parkkipaikkojen tekeminen nostaisi tavallisen vuokratalon rakentamisen kustannukset korkeiksi. Toisaalta tällaisten erityisasuntojen sijoittaminen ennestään vuokratalovaltaisille alueille ei olisi omiaan tuottamaan huolia alueiden sosiaalisen eriytymisen näkökulmasta. Asuntopoliittisesti tällainen uusi asumismuoto saattaisi auttaa asuntojen kierrossa: niin myytäviä kuin

18.08.2015

vuokrattavia perheasuntojakin voisi vapautua yhtä ikääntynyttä suurempien kotitalouksien käyttöön.

Lausunnot asiasta kannattaisi pyytää sosiaali- ja terveyslautakunnan ohella ainakin kiinteistölautakunnalta ja asuntotuotantotoimikunnalta."

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi
Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 52482
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566